

Tauw

Quicksan perceel Boerhaavelaan te Tiel

**Ecologische beoordeling van de woningbouwmogelijkheid op
perceel aan Boerhaavelaan te Tiel**

4 februari 2011

Verantwoording

Titel	Quickscan perceel Boerhaavelaan te Tiel
Opdrachtgever	Gemeente Tiel
Projectleider	Jasper Arntz
Auteur(s)	Carolien Wegstapel
Projectnummer	4767365
Aantal pagina's	23 (exclusief bijlagen)
Datum	4 februari 2011
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Inleiding, aanleiding en doel.....	5
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	5
1.3 Methode	6
1.4 Leeswijzer	7
2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten.....	9
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling.....	9
2.2 Beoogde ontwikkeling	11
2.3 Analyse aanwezige soorten	11
2.4 Samenvatting aanwezige tabel 2- en 3-soorten	14
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Overzicht effecten	17
3.3 Toetsing aanwezige soorten	18
3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	19
4 Conclusies en aanbevelingen	21
4.1 Conclusies.....	21
5 Literatuur.....	22

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurbeschermingswetgeving

1 Inleiding

De gemeente Tiel is voornemens om een woning te bouwen op het perceel op de hoek van de Boerhaavelaan en de Burgemeester Stolklaan te Tiel. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurbeschermingswetgeving die bij dit project relevant is, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Inleiding, aanleiding en doel

Bij alle ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In opdracht van de gemeente Tiel heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de bouw van een woning aan de Boerhaavelaan. De omvang en aspecten van de beoogde ontwikkeling zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de vragen:

- Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk.

Het plangebied grenzend aan de Dorpsstraat bevindt zich niet in een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Uiterwaarden Waal) ligt op een afstand van circa 1,5 kilometer van het plangebied. Gezien de aard van de ontwikkeling en de afstand tot het Natura 2000-gebied, worden negatieve effecten door externe werking op voorhand niet verwacht. Toetsing van de ontwikkeling aan de Natuurbeschermingswet 1998 is hierdoor niet noodzakelijk.

De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Het beoogde plangebied is gelegen in de provincie Gelderland. De afstand tot het meest nabij gelegen gebied dat deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) bedraagt circa 1,5 kilometer. Gezien de aard van de ingreep en de ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS worden op voorhand geen negatieve effecten op de EHS verwacht. Toetsing aan het ruimtelijk kader van de EHS is hierdoor niet noodzakelijk.

Een overzichtskaart met de ligging van Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur is weergegeven in bijlage 1.

Samenvattend is voor deze toetsing alleen het beschermingsregime voortkomend uit de **Flora- en faunawet** van toepassing. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 2.

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.

- Een oriënterend veldbezoek op 26 januari 2011
- Landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Gegevens van het Natuurloket
- Gedragscode Flora- en Faunawet Gemeente Tiel [Tauw, 2006]

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij het plangebied verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk 5.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie van het plangebied beschreven en wordt de beoogde ontwikkeling besproken. Tevens wordt een selectie gemaakt van alle (strikt) beschermde soorten die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet die mogelijk in het plangebied verwacht worden. In hoofdstuk 3 worden de effecten getoetst van de beoogde ontwikkeling op de verwachte aanwezige soorten. Hoofdstuk 4 geeft de conclusies en enkele aanbevelingen.

Kenmerk R002-4767365CAW-kmi-V01-NL

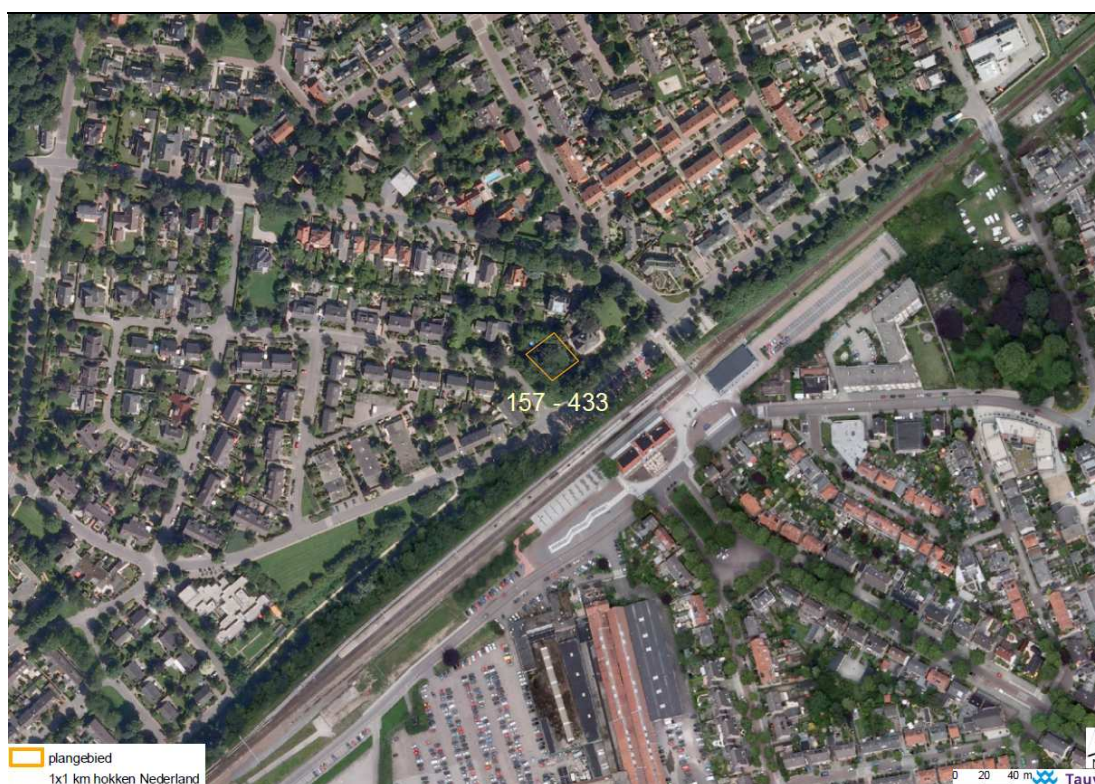

2 Locatie, ontwikkeling en aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van het plangebied en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 157-433. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied met de projectgrenzen (globaal begrensd).

Het plangebied ligt aan de noordzijde van de Boerhaavelaan, op de hoek met de Burgemeester Stolklaan en is gelegen in een woonwijk in het midden van Tiel, vlakbij de spoorlijn (Tiel – Nijmegen). Het plangebied bestaat uit een perceel dat aan de noord- en oostkant omringd wordt door andere percelen met daarop woonhuizen en tuinen. Het plangebied zelf bestaat uit een braakliggend terrein met lage vegetatie omringd door struikgewas en enkele bomen.

In figuur 2.2 wordt een foto-impressie gegeven van (de omgeving van) het plangebied.

Figuur 2.2 Foto-impressie van het plangebied. *Linksboven*: Zicht vanaf zuidzijde op het perceel met enkele grote bomen. *Rechtsboven*: Detail van enkele bomen aan de westzijde van het plangebied, met in de Esdoorn een nestlocatie, hoogstwaarschijnlijk van een kraaiachtige. *Linksonder*: Zicht vanaf westzijde op het perceel met in het midden de grote Conifeer. *Rechtsonder*: Zicht vanaf westzijde op het perceel met in het midden de met klimop begroeide boom.

2.2 Beoogde ontwikkeling

De beoogde ontwikkeling bestaat uit de bouw van een woning op het perceel aan de Boerhaavelaan. Het plangebied wordt heringericht, waarbij de bomen worden gekapt, het struikgewas wordt verwijderd en een woning wordt gerealiseerd. In het stadium van onderliggende quickscan zijn de precieze details qua planning en uitvoering van de beoogde ontwikkeling nog onbekend.

2.3 Analyse aanwezige soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermde) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en faunawet beschermde soorten geselecteerd. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarin het plangebied ligt met wisselende mate van volledigheid is onderzocht op het voorkomen van de verschillende soortgroepen uit de drie beschermingscategorieën. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Flora

Op basis van verspreidingsgegevens [Tauw, 2006] kan aanwezigheid van enkele tabel 2-soorten in en rondom het plangebied niet worden uitgesloten. Tijdens het oriënterend veldbezoek is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten op het perceel. De vegetatie in het plangebied bestaat uit struikgewas (Braam, Klimop) en bomen (waaronder Beuk, Conifeer en Hazelaar). De aanwezige vegetatie in het plangebied betreft slechts algemene soorten. Er is geen geschikt biotoop aangetroffen voor (strikt) beschermde (vaat)planten. Aanwezigheid van (vaat)planten die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet in het plangebied kan daarom *met zekerheid* worden uitgesloten.

Zoogdieren

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Tijdens het oriënterend veldbezoek is een indruk verkregen van het aanwezige biotoop in en rondom het plangebied. Het plangebied en de nabije omgeving zijn geschikt voor algemene soorten zoogdieren, zoals Egel, Mol en Veldmuis, die bij de beoogde ontwikkeling niet beschermd zijn.

Op basis van verspreidingsgegevens [www.zoogdieratlas.nl] kan aanwezigheid van de Eekhoorn in het plangebied niet worden uitgesloten. Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen bomen met eekhoornnesten aangetroffen. Het plangebied en de nabije omgeving zijn tevens ongeschikt als leefgebied voor deze soort vanwege het kleine bosoppervlak. Aanwezigheid van de Eekhoorn in en/of rondom het plangebied kan daarom worden uitgesloten. Tijdens het oriënterend veldbezoek is geen geschikt biotoop aangetroffen voor overige (strikt) beschermde zoogdieren. Aanwezigheid van zoogdiersoorten die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet kan daarom *met zekerheid* worden uitgesloten.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van verspreidingsgegevens [Limpens et al., 1997; Limpens et al., 2004; www.zoogdieratlas.nl; Tauw, 2006] wordt de aanwezigheid van de volgende vleermuissoorten in en/of rondom het plangebied mogelijk geacht: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Meervleermuis, Watervleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Op basis van het oriënterend veldbezoek worden de volgende gebruiksfuncties van het plangebied door vleermuizen verwacht:

- **Foerageergebied:** De Gewone dwergvleermuis jaagt in stedelijk gebied met kleinschalige elementen, voornamelijk in de beschutting van opgaande vegetatie, van bebouwing, in tuinen en bij straatlantaarns. Aanwezigheid van foerageergebied van de Gewone dwergvleermuis kan dus niet op voorhand worden uitgesloten. Ook de Laatvlieger jaagt in stedelijk gebied, maar is in de stedelijke omgeving gebonden aan stadsranden en grotere open parklandschappen, welke in het plangebied ontbreken [Limpens et al., 2004]
- **Vliegroutes:** Er zijn geen grote lijnvormige landschapsstructuren aanwezig in het plangebied die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. De Rosse vleermuis (voor de vliegroute niet gebonden aan lijnvormige elementen) verplaatst zich hoog door het landschap en heeft geen binding met het plangebied in de vorm van een vliegroute
- **Verblijfplaatsen:** Door afwezigheid van bebouwing kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten in het plangebied op voorhand worden uitgesloten. Door het ontbreken van geschikte bomen worden er geen verblijfplaatsen van boombewonende soorten verwacht. De Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis (alle drie boombewonende soorten) hebben in steden hun verblijfplaats in grotere parken en lanen met volgroeide, holle bomen [Limpens et al., 2004]

Aanwezigheid van foerageergebied van de Gewone dwergvleermuis in het plangebied kan dus niet met zekerheid worden uitgesloten.

Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status. Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen, de broedperiode hangt af van de soort. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, de zogenaamde categorie 1-4 soorten (zie bijlage 2). Ook zijn er enkele vogelsoorten, de categorie 5-soorten, die geen (directe) jaarronde bescherming genieten, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is indien de soort kan voorkomen én negatieve effecten ondervindt van de voorgenomen ontwikkeling (zie bijlage 2). Zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden kunnen nesten van deze categorie wel een jaarronde bescherming toekennen [EL&I, 2009].

Algemene broedvogels

Tijdens het oriënterend veldbezoek is vastgesteld dat de aanwezige bomen en hagen in en rondom het plangebied geschikte broedgelegenheid en foerageergebied biedt voor algemene broedvogels zoals de Merel en Houtduif. Aanwezigheid van algemene broedvogels in het plangebied kan daarom niet worden uitgesloten.

Vogelsoorten uit categorie 1-4

Op basis van het oriënterend veldbezoek en verspreidingsgegevens [SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002; Tauw, 2006] worden in het plangebied van vogelsoorten uit categorie 1-4 geen jaarrond beschermde nestplaatsen verwacht. Het plangebied en de omgeving voorzien niet in geschikt biotoop voor de betreffende soorten met jaarrond beschermde nestlocaties.

Vogelsoorten uit categorie 5

Tijdens het oriënterend veldbezoek is in een Esdoorn aan de rand van het plangebied een nest aangetroffen, hoogstwaarschijnlijk van een kraaiachtige (zie figuur 2.2). Zowel de Ekster als de Zwarte kraai zijn categorie 5-vogelsoorten. Alleen zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden kunnen de waargenomen verblijfplaats een jaarronde bescherming toekennen [EL&I, 2009].

Amfibieën

Op basis van regionale verspreidingsgegevens [www.ravon.nl; Tauw, 2006] kunnen Kamsalamander, Poelkikker en Rugstreeppad in en/of rondom het plangebied voorkomen. Tijdens het oriënterend veldbezoek is echter geen geschikt biotoop aangetroffen voor de genoemde amfibiesoorten, door de afwezigheid van waterpartijen in of in de nabije omgeving van het plangebied. De aanwezigheid van beschermde amfibiesoorten in het plangebied kan zodoende *met zekerheid* worden uitgesloten.

Reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens van Ravon [www.ravon.nl; Tauw, 2006] worden geen reptielsoorten die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet verwacht in het plangebied. Tijdens het oriënterend veldbezoek is vastgesteld dat geen geschikt biotoop voor (strikt) beschermde reptielen in het plangebied aanwezig is. Door de stedelijke ligging is er sprake van veel verstoring en versnippering. De aanwezigheid van reptielsoorten, die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet, is daarom *met zekerheid* uitgesloten.

Vissen

Tijdens het oriënterend veldbezoek is vastgesteld dat er geen waterpartijen in het plangebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van vissoorten, die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet, is daarom *met zekerheid* uitgesloten.

Ongewervelden

Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al., 2002; Bos et al., 2006; EIS-Nederland et al., 2007] en het oriënterend veldbezoek worden binnen of nabij het plangebied geen (strikt) beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden verwacht. Er is geen geschikt leefgebied aanwezig in en rondom het plangebied waarin dergelijke soorten kunnen voorkomen. De aanwezigheid van deze soorten in het plangebied kan daarom *met zekerheid* worden uitgesloten.

2.4 Samenvatting aanwezige tabel 2- en 3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Kenmerk R002-4767365CAW-kmi-V01-NL

Tabel 2.1 Beschermden soorten (uit tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet) die op basis van verspreidingsgegevens, veldbezoek en deskundigenoordeel in of in de nabije omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	-
Zoogdieren	--
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis: foerageergebied (tabel 3)
Broedvogels (algemeen)	Meerdere soorten verwacht
Broedvogels (categorie 1-4)	-
Broedvogels (categorie 5)	Meerdere soorten verwacht (onder andere een kraaiachtige)
Reptielen	-
Amfibieën	-
Vissen	-
Ongewervelden	-

Kenmerk R002-4767365CAW-kmi-V01-NL

---

3 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag in welke mate de door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten worden beïnvloed. Tevens wordt aangegeven of hiervoor vervolgstappen noodzakelijk zijn.

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud, mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Overzicht effecten

De beoogde (ruimtelijke) ontwikkeling heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente effecten. De volgende effecten worden verwacht:

Tijdelijke effecten:

- Geluid bij grondwerken
- Licht tijdens de bouwfase
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen

Permanente effecten:

- Kap van bomen
- Verwijderen van struikgewas
- Bouw van woning en herinrichting van perceel
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). De andere soortgroepen worden in dit hoofdstuk dan ook verder buiten beschouwing gelaten.

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

Vleermuizen

De aanwezigheid van foerageergebied van de Gewone dwergvleermuis kan niet met zekerheid worden uitgesloten. Door de kap van de aanwezige bomen en de bouw van een woning op het perceel wordt mogelijk foerageergebied aangetast. Echter, het plangebied is van zeer kleine omvang en in de nabije omgeving zijn voldoende alternatieve groenstructuren en kleinschalige landschapselementen aanwezig die kunnen dienen als foerageergebied. Negatieve effecten op de functionaliteit van het leefgebied van de Gewone dwergvleermuis kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Vogels

Algemeen

De voorgenomen ontwikkeling dient gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit. Om verstoring te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten of uitgevoerd te worden. De broedperiode loopt grofweg van 15 maart tot 15 juli, maar ook buiten het broedseizoen zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan beschermd. Door het onaantrekkelijk maken (en houden) van het plangebied vóór de start van het broedseizoen kan tevens eventuele (nieuw)vestiging van broedende vogels voorkomen worden.

Vogelsoorten uit categorie 5

Tijdens het oriënterend veldbezoek is in het plangebied een nestlocatie van een kraaiachtige aangetroffen in de Esdoorn aan de rand van het perceel (zie figuur 2.2). Ook aanwezige nestlocaties van andere vogelsoorten uit categorie 5 in het plangebied kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Alleen zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden kunnen de verblijfplaats van een kraaiachtige (Ekster of Zwarte kraai) een jaarronde bescherming toekennen.

Doordat de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve broedgelegenheden bevat (onder andere groen in omliggende tuinen en groenstructuren langs wegen in de woonwijk), is de noodzaak tot jaarronde bescherming is niet van toepassing. Nader onderzoek naar vogelsoorten uit de categorie 5-lijst daarom niet noodzakelijk, **mits** de beoogde werkzaamheden gestart of uitgevoerd worden buiten het broedseizoen.

3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen en plannen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 die mogelijk geschaad worden.

Soortgroep	Soorten plangebied	Mogelijke aantasting	Verbodsbepalingen*
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis	Nee	Artikel 11
Broedvogels (algemeen)	Meerdere soorten	Geen aantasting, mits uitvoering buiten broedseizoen	Niet van toepassing
Broedvogels (categorie 5)	Meerdere soorten	Geen aantasting, mits uitvoering buiten broedseizoen	Niet van toepassing

*Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Toetsing van de beoogde ingreep aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat er geen soorten of soortgroepen zijn waarvoor een negatief effect verwacht wordt, mits gewerkt wordt buiten de broedperiode (grofweg van 15 maart tot 15 juli). Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn namelijk beschermd tijdens de broedperiode. De bouw van een woning en het verwijderen van bomen en struiken wordt gezien als een voor vogels verstorende activiteit en werkzaamheden dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden.

Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door beschermde soorten is daarom niet nodig. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is evenmin nodig. Vanuit de Flora- en faunawet gelden daarom met uitzondering van de zorgplicht, geen beperkingen voor de beoogde ontwikkeling. De uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkeling is daarom reëel.

Planning en geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de bouw van een woning en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit drie jaar (voor strikt beschermde soorten) tot vijf jaar (voor beschermde soorten) geldig.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Vleermuizen

- Aanwezigheid van foerageergebied van de Gewone dwergvleermuis kan niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, door de kleinschaligheid van het plangebied en de aanwezigheid van voldoende geschikte groenstructuren en landschapselementen in de nabije omgeving die kunnen dienen als alternatief foerageergebied, kunnen negatieve effecten op de functionaliteit van het leefgebied op voorhand *met zekerheid* worden uitgesloten en daarom is **geen nader onderzoek noodzakelijk**

Vogels

- Een niet-jaarrond beschermde nestlocatie van een kraaiachtige is aanwezig in een Esdoorn aan de rand van het perceel. Er zijn geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die de verblijfplaats een jaarronde bescherming toekennen, waardoor **geen nader onderzoek noodzakelijk** is.
- Het voorkomen van algemene broedvogels en andere broedvogels uit categorie 5 in en rondom het plangebied kan niet worden uitgesloten
- De beoogde ingreep dient beschouwd te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen hierdoor **buiten de broedperiode** van vogels (grofweg van 15 maart tot 15 juli) plaats te vinden of te starten

Overige soorten

- Aanwezigheid van overige (strikt) beschermde soorten opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en faunawet wordt niet verwacht op basis van verspreidingsgegevens en door afwezigheid van een geschikt biotoop
- Gedurende de werkzaamheden is voor alle in het plangebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht. Er is geen ontheffing nodig voor de mogelijk aanwezige tabel 1-soorten

5 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Limpens H.J.G.A., P. Twisk & G. Veenbaas, 2004]
Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde Delft en de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming Arnhem. ISBN 90-369-5562-9.

[EL&I, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van EL&I, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van EL&I en VROM en de provincies.

[Tauw, 2006]

Jeurink, N., A. van den Berg, L. Hoogenstein. Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Tiel, Gedragscode voor 'ruimtelijke ontwikkelingen', 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik', Tauw & gemeente Tiel.

Bijlage

1

Overzichtskaart

[www.gelderland.nl]

Website laatst bezocht op 27 januari 2011

Bijlage

2

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Daarnaast zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van EL&I. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

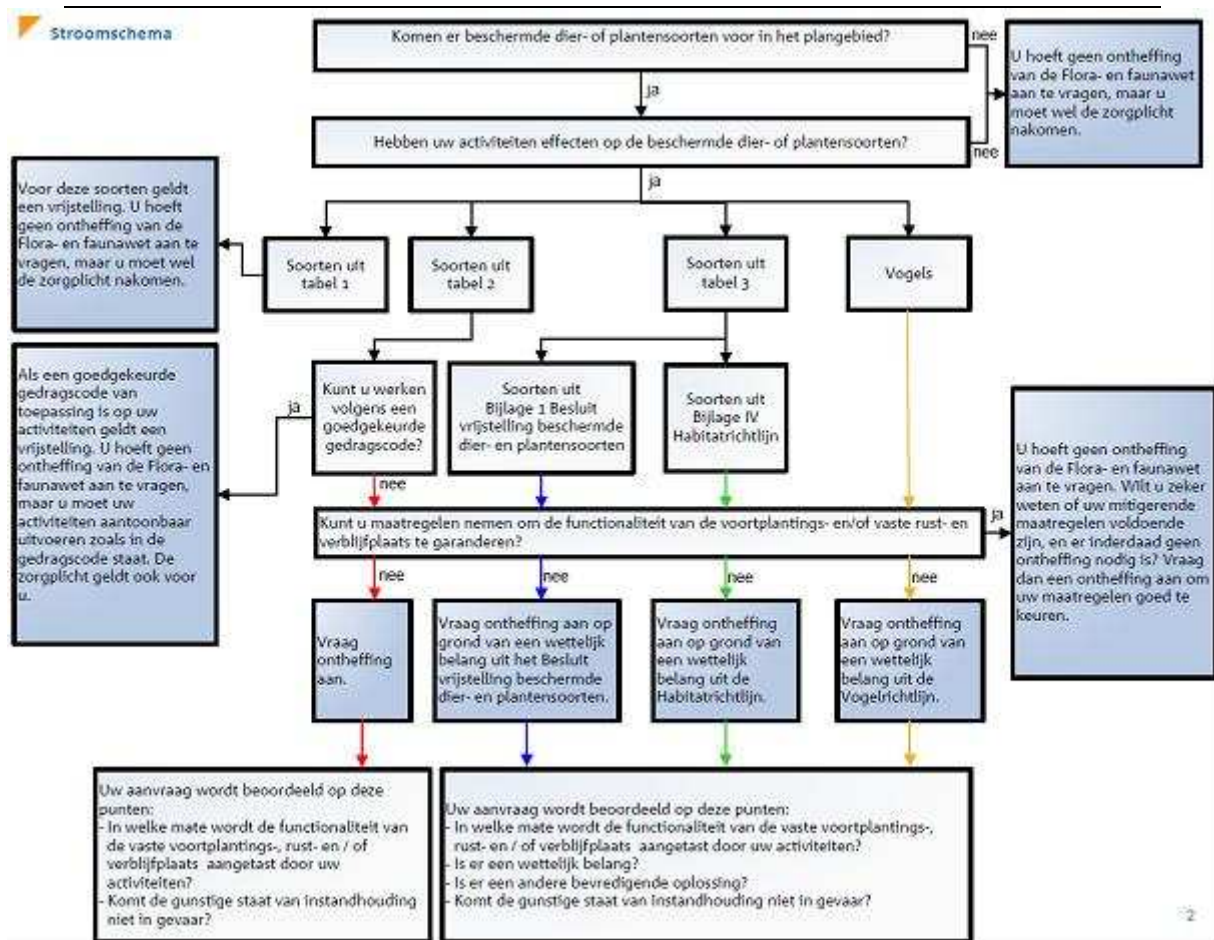
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EL&I goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2 of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Stroomschema Flora- en faunawet [EL&I, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mogen worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van EL&I in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de "gunstige staat van instandhouding" van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van EL&I geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van EL&I eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort¹:

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

Voor tabel 3-soorten uit de Bijlage IV van de Habitatrictlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan o.a. gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*

¹ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrictlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend.

Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 t/m 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk).

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 t/m 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd.

De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenavalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt géén ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) *-Volksgezondheid of openbare veiligheid*
-Veiligheid van het luchtverkeer
-Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren
-Bescherming van flora en fauna
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is." *Over de Rode lijst*

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt gebracht. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist.